

המאמדים החדשים של המבצעים הצבאיים

פ"מ פון זנגר אונד אטרלין*

במסגרת הנושא העומד עתה על הפרק במוסד מכובד זה – "הברית האטלנטית: מציאות ותחזית לעתיד" – יש נטייה לדון במספר ממדים חדשים שהופיעו בתחומי המחקר האסטרטגי, כגון הגידול בעוצמה הימית הסובייטית, המאיימת יותר ויותר על נתיבי התעבורה שלנו באוקיינוס האטלנטי, או באיום על שדות הנפט דרך האוקיינוס ההודי. מנקודת ראיתי – כמתכנן האחראי לביטחונה הצבאי של אירופה המרכזית, אף לא אחד מאיומים אלה מצריך הרפייה כלשהי של מאמציהן של צבאות נאט"ו שנועדו להבטיח את ההגנה על מה שעלול להיות נושא המאמץ העיקרי של האויב, ולפיכך גם שלנו, כלומר: הגיזרה המרכזית. יכולה להיווצר גם נטייה דומה לדבר על ממדים חדשים של מבצעים אוויריים בעומק, נגד כוחות הדרג השני של האויב, ולהעלות על-ידי כך תרומה לדיון המתמשך כיצד לספק את החימוש המתוחכם הדרוש כדי לשפר את יכולתנו בעניין זה. אלא שזו אינה דווקא בעיה מבצעית, ובוודאי שלא אסטרטגית, אלא יותר בעיה של עלות, או של עלות/יעילות.

לפיכך, לאחר שהגבלתי את עצמי בצורה זו, יש בכוונתי לדבר היום על מספר ממדים חדשים בתכנון המבצעי; נראה לי כי ממדים אלה לא זכו

* הרצאה שנישאה במכון המלכותי העל-זרועי למחקר צבאי (RUSI) בבריטניה, ביום 2 בפברואר 1983, על-ידי גנרל ד"ר פ"מ פון זנגר אונד אטרלין. המחבר היה מ"פ שריון בכוחות היבשה של ה-Wehrmacht. לאחר המלחמה עבר את כל המסלול הפיקודי הגבוה, רכש השכלה של מהנדס רק"ם והיה לאחד המחברים הפוריים ביותר בתחום תולדות לוחמת השריון, השריון בהיבטיו הטכנו-טקטיים, והמחקר בתחום התפעול הטקטי של הכוח בקרב המשולב. בעת הרצאת הדברים שכאן שימש מפקד הכוחות של נאט"ו בזירת מרכז אירופה.

הפעלת עוצמת אוויר טקטית בסיוע ישיר למבצעים ביבשה.

בשנת 1930 אמר גנרל סאמרול, ראש המטה של כוחות היבשה של ארצות הברית, את הדברים הבאים:

"המתקדמים ביותר חוזים שצבא העתיד יהיה מורכב אך ורק מכוחות אוויר בעלי עוצמה גדולה בהרבה משידענו עד כה, ומכוחות יבשה בעלי ניידות גבוהה המצוידים באמצעי מינוע המסוגלים לנוע במהירות על פני דרכים ובשטח, כשהם מוגנים על-ידי שריון וחמושים בנשק אוטומטי רב עוצמה, ובכלל זה התקנים ללוחמה כימית... בעלי ההשקפה המתונה יותר מכירים בערכו של כוח ממוכן ככוח עזר נייד רב עוצמה, אך טוענים כי הניידות ופעולות סער לא היו מעולם התכונות היחידות שאנו רוצים לראות בכוח צבאי, וכי כוח שניחן בניידות גבוהה חייב, בהכרח, להקריב חלק ניכר מכוח האש שלו לטובת מהירות התנועה. כשם שבעבר לא היו לנו צבאות המורכבים אך ורק מפרשים, כך גם בעתיד אין אנו צופים צבא ממוכן לחלוטין."

הבאתי בפניכם פיסקה זו לא כל כך כדי להפנות את תשומת הלב לכישלוננו של סאמרול לתמוך בצבא ממוכן לחלוטין, אלא כדי להציג דוגמה של חוסר יכולת לנצל הזדמנות לשלב כוח אש וניידות בצורה החלטית, שתכריע קרבות. להגנתו של סאמרול אפשר לומר שרבים מבני דורו, במדינות נכבדות אחרות, היו שותפים להשקפותיו באותם ימים.

גם בברית המועצות של תחילת שנות השלושים הקימו הסובייטים מספר רב של קורפוסים ממוכנים, המורכבים מכל החילות שניתן להפעילם לא רק טקטית, אלא גם מבצעית, באופן בלתי תלוי ביתר הצבא הקונוונציונלי של אותם ימים. הסובייטים ייצרו צי גדול של רכב קרבי, שבעזרתו ניהלו תרגילים ברמה של מערכות 315-316

לתשומת הלב הנמרצת, ובעוד מועד, שלה הם ראויים במסגרת הבחינה הפנימית של האומה המרכז-אירופית שלנו; עם זאת, עלי להודות שיש להוציא את הצרפתים מן הכלל, ושר ההגנה שלהם הדגיש את הממדים הללו לאחרונה בבהירות מפליאה. סבורני שממדים חדשים אלה מציבים בפנינו – צבאות נאט"ו – דרישות ואתגרים עתידיים הולכים וגדלים, בהקשר של פיתוח תפיסות מבצעיות המוליכות – מצידן – לדרישות בתחום בניין הכוח.

דוגמאות היסטוריות

על דפי ההיסטוריה הצבאית רשומות דוגמאות רבות שבהן הביאו ניידות או כוח אש עדיפים של אחד הצדדים למבצעים מוצלחים, ואף לניצחון במלחמה. אולם המקרים שבהם היו שני גורמי עדיפות אלה משולבים זה בזה נדירים למדי, ובמקום שהיו קיימים – הביאו בדרך כלל לניצחון סוחף. אולם לעתים יותר מדי קרובות אנו מוצאים בהיסטוריה דוגמאות שבהן לא תרגמו ראשי הצבא של אותה תקופה את חידושי הטכנולוגיה המתקדמת לתפיסות טקטיות או מערכתיות. אחת הדוגמאות הנודעות העולה על הדעת היתה השיפור בכוח האש שחל עד 1905, ושהופגן אותה שנה במלחמת רוסיה-יפן, כאשר חיל הרגלים של שני הצדדים שקע תחתיו בלוחמת חפירות. למרות הוכחות אלה הניחו מפקדי הצבאות האירופיים לחיל הרגלים והפרשים שלהם ב-1914 להסתער – תוך תוצאות קטלניות – אל מול אש מהירה שהונחתה מתוך עמדות מוגנות היטב.

דוגמה אחרת מן ההיסטוריה הקרובה היא כשלונן של אומות מערביות רבות להפיק את המירב מן הזינוק הכמותי האדיר בעוצמה הקרבית כתוצאה ממיכוןן של עוצבות יבשה גדולות בצבאות של שנות העשרים והשלושים; מיכון זה אפשר גידול פי חמישה של הניידות, בשילוב עם התקדמות טכנולוגית שהגדילה בצורה יסודית את כוח האש והרחיבה אותו עוד יותר על-ידי

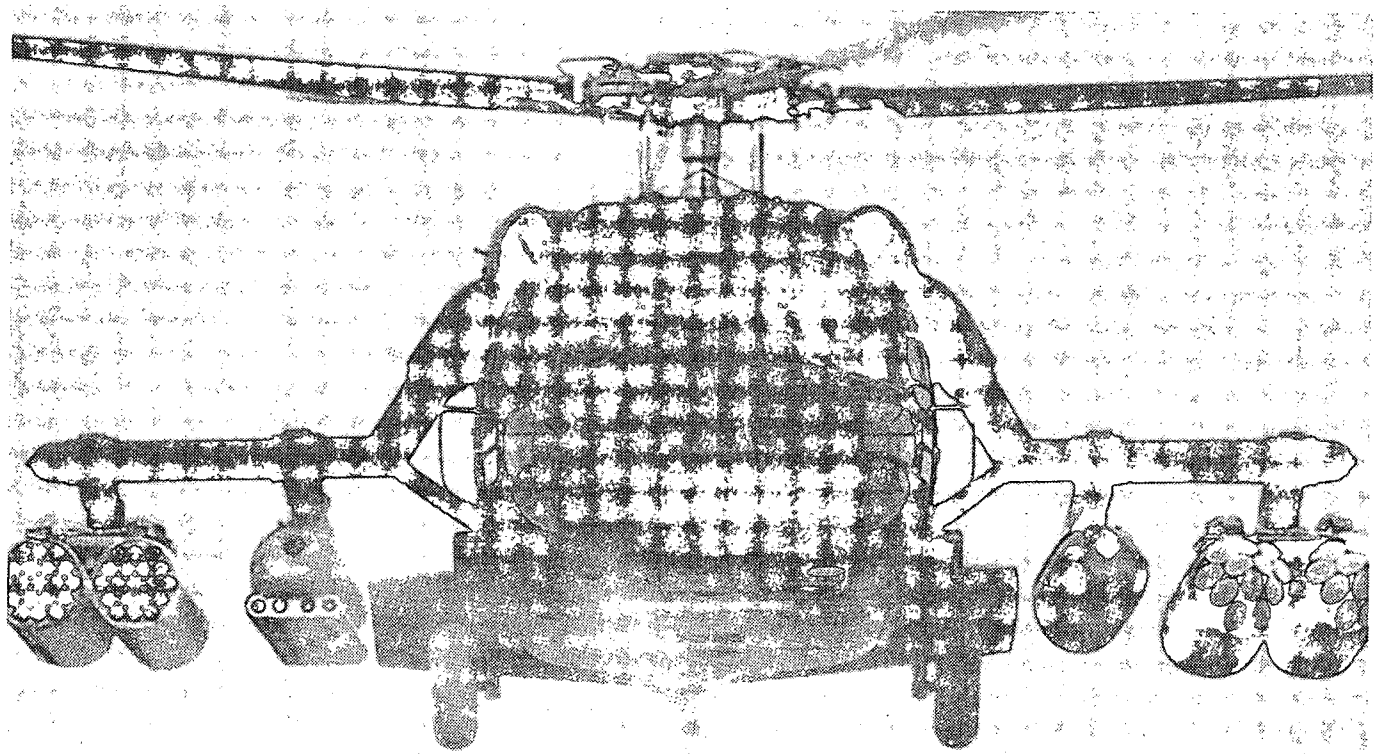
המימד החדש

גדל כוח האש בצורה אדירה. אלא שכפי שצינתי בדברי הפתיחה, העדיפות בגורם אחד הבטיחה הצלחה מכרעת רק לעתים נדירות, ורק שילוב הניידות העדיפה עם כוח האש העדיף נתנו בידי המצביא את האמצעים לניהול מבצעים מכריעים. בזירת אירופה המרכזית אנו ניצבים מול יריב בעל עדיפות מספרית; יריב שיש להניח כי ינסה לחדור במהירות דרך קו ההגנה הארוך שלנו; יריב אשר כדי להשיג מטרה זו מפתח, ככל הנראה, תפיסה של גופי תמרון מבצעים וכוחות סער אוויריים, ומשלב עלידי כך ניידות וכוח אש. כיצד יכולים אנו, בנאט"ו, להתמודד עם האיום הזה בצורה הטובה ביותר בעזרת המשאבים המוגבלים שלנו מבחינה כמותית? התשובה מצויה בהגדלה משמעותית של הניידות

די בתזכורות ההיסטוריות האמורות כדי לעמוד על ההשלכות שעלולות להיות להערכות נכונות (או שגויות) בקשר לאפשרויות טכנולוגיות משתנות בנוגע לניידות של צבא וכוח האש שלו. אולם דוגמאות אלה מסייעות למקד את תשומת לבנו למצב דומה ההולך ומתגלה כיום במערב. אם ניישם אמות מידה פשוטות מאוד, ואולי אף פשטניות מדי, ניתן לומר שרוב הצבאות שראוי לדון בהם, הגיעו כיום לשלב של מיכון מלא, בעקבות השלב ההתפתחותי של המינוע (Motorization)*.

אין ספק שהדברים נכונים ביחס לכוחות היבשה הלוחמים הניצבים זה מול זה באירופה המרכזית – האזור שבו אנו עוסקים כיום.

דיוויזיות וקורפוסים; ההיקף היה כזה, שהמשקיפים המערביים כמעט לא האמינו למראה עיניהם, עד כדי כך שסברו כי מטעים אותם במתכוון, כפי שהטעו את קתרינה הגדולה כשהראו לה את "כפרי פוטיומקי". אלא שעד 1937 פירקו הרוסים את רוב העוצבות הממוכנות הללו ופיזרו אותן, ואת השאריות חילקו טיפין טיפין בקרב הצבא, שהיה מורכב בעיקרו מכמויות גדולות של חיל רגלים. הסיבה למעשה התאבדות זה היתה הערכה שגויה של הלקחים שהיה צריך להפיק ממלחמות זעירות שהתרחשו באותו זמן, כגון המערכה בחשב ומלחמת האזרחים בספרד. המעצמות הצבאיות העיקריות היו מעורבות במלחמה בספרד רק באמצעות כוחות משימה ניסיוניים, ובשל נסיבותיה הפוליטיות, הכספיות,

מסוק בלאק הוק בניסויי הבוחן אפשרויות להופכו למסוק אוניברסלי המסוגל לשאת גייסות ולשגר חימוש

שלנו, במידה דומה לכוח האש המוגבר שלנו, מתוך תפיסה עכשווית של אפשרויות המחר שמעניקה הטכנולוגיה של היום.

אני טוען שאפשרויות כאלה מוענקות לנו עלידי רכב אווירי בניגוד לרכב יבשתי. כאן עלי לעשות אתנחתא ולהבהיר, שאין אני מתכוון למטוס תובלה במובן המקובל, ואף לא למסוק תובלה, אף כי אין ספק ששניהם מהווים אמצעים מועילים להגברת הניידות המבצעית. אכן, אפשר להניע במהירות רבה כוחות הדומים לאלה של צבאות האתמול, כלומר, לפני עידן המיכון המלא

הניידות הקרבית של כוחות יבשה אלה עלתה 4 קמ"ש לכ"ש 20 קמ"ש – מספר צנוע למדי בעידן המתקדם של מסעות בחלל. אולם בו בזמן

* המחבר מבחין בין שני שלבים: הראשון מתמצה בבניין המערך הממונע הנייד והשני בא לידי ביטוי בבניין מערך של מערכות נשק ייעודיות עבור הפונקציות השונות של המערך המשולב. (נגמ"ש נושא גייסות שהפך לנגמ"ש לחימה, תותח על גבי מרכב מתנייע שהפך לתותח מוגן בעל צריח). – המערכת.

הגיאוגרפיות והטכנולוגיות, היתה זו מלחמה שהיקפה מוגבל. הלקחים שהופקו מפעולות בהיקף כה מצומצם, בעיקר עלידי חיל רגלים, כשרוב הטנקים בספרד מופעלים בסיוע להם, הושלכו בצורה מוטעית על הרמה הטקטית והרמות המבצעיות הגבוהות יותר.

הערכות שגויות מעין אלה גרמו לכך שהמתכננים הצבאיים לא השכילו להעניק לצבאותיהם את כושר ההרתעה שיכול היה להיות להם כלפי מגמותיה התוקפניות של גרמניה של היטלר.

המסוק הכבד צ'ינוק שעשוי להפוך לפלטפורמה הלוגיסטית הכבדה בעוצבה ממוכנת אוויר

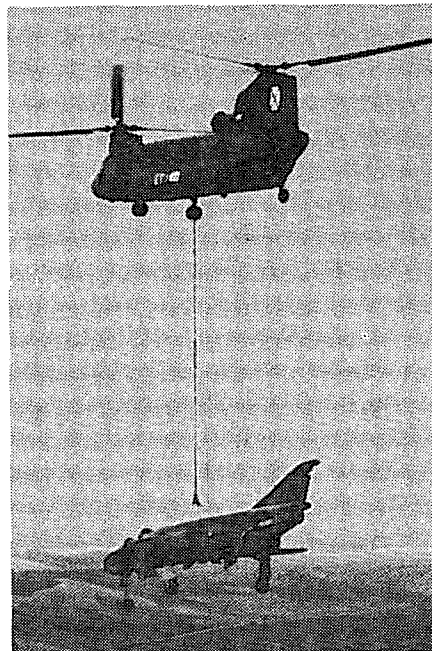
סיכויי הישרדות טובים בשעה שהם פועלים תוך ניצול מחסה של השטח ותחת הגנתן של מערכות הנ"מ הנזכרות. אך אין ספק שיהיה צורך ברור להעניק לכלי טיס אלה מטרייה אווירית בכל פעם שיתמרנו במספרים גדולים בשלבי ההיערכות למבצע. לא יהיה כל צורך לחשוף אותם לסכנה הממשית של מערכות הנ"מ הקרקעיות הקדמיות של האויב, מפני שלא נראה שיש צורך כלשהו להפעיל אותם מעל לשטח המוחזק בידי האויב.

המאמץ התחזוקתי הנדרש אינו שונה בהרבה מן המצב כאשר מרכזים כוחות ממוכנים יבשתיים. מאמץ תחזוקתי מוגבר הוא המחיר שיש לשלם עבור כל קידמה טכנולוגית. מאמץ זה מתקזז כנגד הגידול הניכר ביעילות הקרבית המושגת עקב קידמה כזו.

בין היתרונות הרבים הגלומים במימד חדש זה מצויה הגדלת מהירות הפריסה פי עשרה בהשוואה לכל מערכת נשק קרקעית או עוצבה נתונה. כן תיווצר יכולת בלתי מוגבלת כמעט להתפזר תוך תנועה בעומק הזירה או האזור ובשדה הקרב עצמו, ותהיה עדיפות על פני כוחות ממוכנים יבשתיים בכל הנוגע ליכולת לרכז כוח אש במהירות.

יתר על כן, תהיה גמישות רבה בבחירת כלי הנשק שיצורפו למערכת. אפשר יהיה לחמש את כלי הטיס שלנו בחימוש מסוגים שונים, להפצצת שטח או לתקיפות מדויקות על מטרות קטנות, ואפילו מוגנות. שם שעשוי להתאים לכלי טיס כזה הוא "רכב אוויר עיקרי למערכה" (MBAV Main Battle Air Vehicle על משקל Tank - טנק מערכה עיקרי) וכך אתייחס אליו בהמשך.

מאוד ולחיימה בלילה. לעתים קרובות מאוד נאמר שהחסרונות העיקריים של המסוקים או של יורשיהם הם המעמסה התחזוקתית הכבדה ופגיעותם לתקיפות מן האוויר ומן הקרקע. אשר לפגיעות: מסוקים מהירים, בעלי יכולת נסיקה, צלילה ופנייה גבוהות, הם מטרות קשות מאוד לרוב מטוסי הקרב הסילוניים המודרניים. בנסיבות שבהן הגיעו מערכות הגנת הנ"מ לדרגת פיתוח גבוהה, כפי שקורה בזירה המרכזאירופית, ההנחה היא שלכלי טיס מודרניים מן הסוג שהזכרתי יש

מסוק צ'ינוק - הדגמת כושר הנשיאה של המסוק

על הקרקע, באמצעות תובלה אווירית. כוחות כאלה הרבה פחות ניידים ומוגנים מאשר כוחות ממוכנים. אי אפשר להעניק מימד טקטי חדש לקרב משולב על-ידי ניידות זו, שהיא אמנם מהירה יותר, אך עדיין מוגבלת. אין צורך לדון אפילו במבצעים של עוצבות מוטסות קלות, חסרות סיוע, נגד אויב הממוכן מיכון מלא. אין אנו צריכים ללכת שולל אחר חלק מלקחי מלחמת וייטנאם, שהיתה מוגבלת מבחינה פוליטית וצבאית, ויוצאת דופן מבחינת הקרקע והצדדים היריבים.

מטוס התובלה קבועהכנף ומסוק התובלה אינם אפוא האמצעים הטכנולוגיים המבוקשים על ידינו. מה שאנו מחפשים הוא יותר בגדר אמצעי כלשהו שיאפשר לדלג משלב הביניים של "ניידות אווירית" למה שאני מכנה "מיכון אווירי". אמצעי התובלה חייב להפוך לאמצעי לחימה.

הצבא האמריקני היה בין הראשונים שפעלו על-פי רעיון זה ופיתח את מסוק הסער. הטכנולוגיה של ימינו מעניקה אפשרויות המרחיקות לכת בבירור הרבה מעבר למסוק הסער הנוכחי. אנו יכולים להניח שבעתיד לא רחוק, ייתכן מבחינה טכנית כלי טיס שיהיה בעל התכונות הדרושות המבוקשות על ידינו. ייתכנו גירסאות רבות, אך במונחים פשוטים יהיו לכלי טיס זה:

- מהירות מרבית של כ-300 ק"מ ש.
- טווח שיט של כ-600 ק"מ.
- מטען מועיל של כשתי טונות, בראש ובראשונה - מערכות חימוש.
- יכולת ריחוף ממושך.
- יכולת המראה ונחיתה על כל סוגי קרקע.
- יכולת לטיסת מכשירים, לטיסה בגובה נמוך

כוח אווירי ממוכן – תפיסה כללית

מספר מלים בקשר לתפיסה הכללית. אם ברצוננו לנצל במלואו את הפוטנציאל הטמון במימד החדש, עלינו לגבש תפיסה כוללת של הפעלה וארגון לעוצבה מסוג חדש. מאז ימי ועדת האז' וניסויי "טרקאפ" בפורט הוד*, נעשו בעבר הלא רחוק ניסיונות רבים לגבש תפיסות בעלות חיות. בסדר הכוחות האמריקניים נכללת כיום דיוויזיית הסער האווירית ה-101, המורכבת בעיקר מתשעה גדודים, לערך, של ח"ר מוטס קל, ומסיוע קרבי אורגני, ובכלל זה מרכיב גדול של מסוקים: התכנון הוא שגם לכל אחת מהדיוויזיות האמריקניות

* על המלצותיה של ועדת האז' (House Board) ראה: S.L. Stanton, Lessons Learned of Lost – Air Cavalry & Airmobility, Military Review – 1/89, pp. 74-86. המערכת.

המשוריינות מ"דגם 86" תהיה חטיבה אחת של מסוקי סער; כן יש לנו עניין רב בחטיבה ה-6 האמריקנית המוטסת, שכפי שרבים מכס יודעים היא כוח מתמרן בעל ניידות גבוהה מאוד, המיועד להשמדת שריון. זוהי עוצבה רבת-עוצמה, המורכבת מ-2,500 איש ויותר מ-150 מסוקים, ובכללם מסוקי סער רבים, אך היא מיועדת בראש ובראשונה למשימות נ"ט בסיוע לכוחות יבשה קונוונציונליים. נוסף לכך עלי לציין שגם הצרפתים מגלים התקדמות ברעיונות הרווחים אצלם כעת בקשר ל"כוח הפעולה והסיוע המהיר" (FAAR – Force d'Action et d'Assistance Rapide). נראה אפוא שאלה הן התפיסות הבולטות הרווחות במערב בקשר למסוקי סער. אלא שהתמונה הכוללת היא של פיתוח לאומי נפרד, ולדעתי עלינו לקדם את התפיסות הללו שלב אחד נוסף, במאמץ משולב, על-ידי ריכוז משאבים על-ידי נאט"ו ובעלות בריתה העיקריות, כדי לנצל את המימד החדש במלואו. לצורך התפיסה הכוללת שלנו, עלינו לגבש

שני עקרונות כלליים, תוך הפקת לקחים מן ההיסטוריה: עיקרון אחד בקשר לארגון ועיקרון שני בקשר להפעלה. העיקרון הכללי הראשון, הנוגע לארגון, צריך להיות שאין לפזר את הכוחות החדשים בין הכוחות הקיימים, אלא דווקא לרכז אותם בעוצבות גדולות ועצמאיות. העוצבה הבסיסית חייבת לעמוד ברשות עצמה מבחינה טקטית ותחזוקתית, ועליה להשתמש ב-MBAV כמערכת הנשק העיקרית שלה, ולפעול ככוח אווירי ממוכן אמיתי.

אשר לעיקרון הכללי השני, הנוגע להפעלת הכוח: הגידול פי עשרה בניידות, בשילוב עם יכולת מתן אש בצורות רבות ומגוונות, תובע שהדוקטרינה החדשה להפעלה הטקטית והמבצעית של הכוחות החדשים האלה תופרד מן הטקטיקות והמבצעים שעובדו עבור צבא היבשה הממוכן הקונוונציונלי הישן. דוקטרינה חדשה זו חייבת להקיף לחימה בכל תנאי מזג אוויר וקרעק, בכל סוגי המלחמה – גרעינית וקונוונציונלית, ובכל צורות הקרב – התקפה,

האפצ'י – מסוק התקיפה הכבד העיקרי של צבא ארה"ב, גירסה אפשרית ל-MBAV

הגנה והשהייה גם יחד. בהמשך אעסוק בתפיסות ההפעלה ביתר פירוט, אך תחילה מספר מלים בנוגע לפירוט התפיסה הארגונית של הכוח האווירי הממוכן שלנו.

תפיסה ארגונית

העוצבה הבסיסית צריכה להיות חטיבת האוויר הממוכנת, העומדת ברשות עצמה מבחינה טקטית ותחזוקתית (תרשים מס' 1). יחידות מתמחות אורגניות, בהיקף של פלוגה, השייכות לחטיבה, יענו על צרכי המודיעין והסיוע, הגנת נ"מ ויכולת נגד מסוקים. היחידות הלוחמות הבסיסיות צריכות להיות שני גדודי סער, שבכל אחד מהם כ-24-28 MBAV, המאורגנים בפלוגות המונות כ-6-7 מסוקים, בצירוף כלי הטיס הדרושים לפיקוד ותצפית. אי התלות הטקטית של חטיבת האוויר הממוכנת תושג עלידי כך שהחטיבה לא תהיה תלויה בכוחות יבשתיים כלשהם שאינם משתייכים אליה אורגנית. יחד עם זאת, ייתכן שבעתיד הקרוב, בטווח הבינוני הנראה לעין,

תיזקק החטיבה למרכיבי ח"ר מסייעים, כדי להתגבר ככל האפשר על המגבלות הקיימות של המסוקים, ביחוד בכל הנוגע ללוחמת לילה וליכולת להחזיק בשטח פרקי זמן ארוכים יותר. מרכיבי ח"ר אלה צריכים להיות חמושים בשפע של מערכות טמנ"טים ארוכי טווח, בדמות ה-TOW או ה-HOT, בעלי יכולת ללוחמת לילה, והם צריכים להיות מצוידים במסגרת חטיבות אוויר מוטסות. את העדר השריון, וכתוצאה מכך – את הפגיעות של חטיבות אוויר מוטסות אלה, יש לאזן עלידי רמת ניידות גבוהה, תוך שימוש במסוקי תובלה אורגניים. חטיבת מסוקי תובלה, המורכבת מכ-60 מסוקים, שביכולתם להטיס סד"כ של גדוד בהיטס אחד, תספק את ההיטס הדרוש לחטיבות האוויר המוטסות ואת הסיוע התחזוקתי הדרוש לשני סוגי החטיבות. לסיכום התפיסה הארגונית, וכצעד הגיוני, צריכים אפוא שלוש חטיבות חטיבות הללו – האווירית הממוכנת, המוטסת והתובלת – להתארגן בדיויזיות אוויריות ממוכנות העומדות ברשות

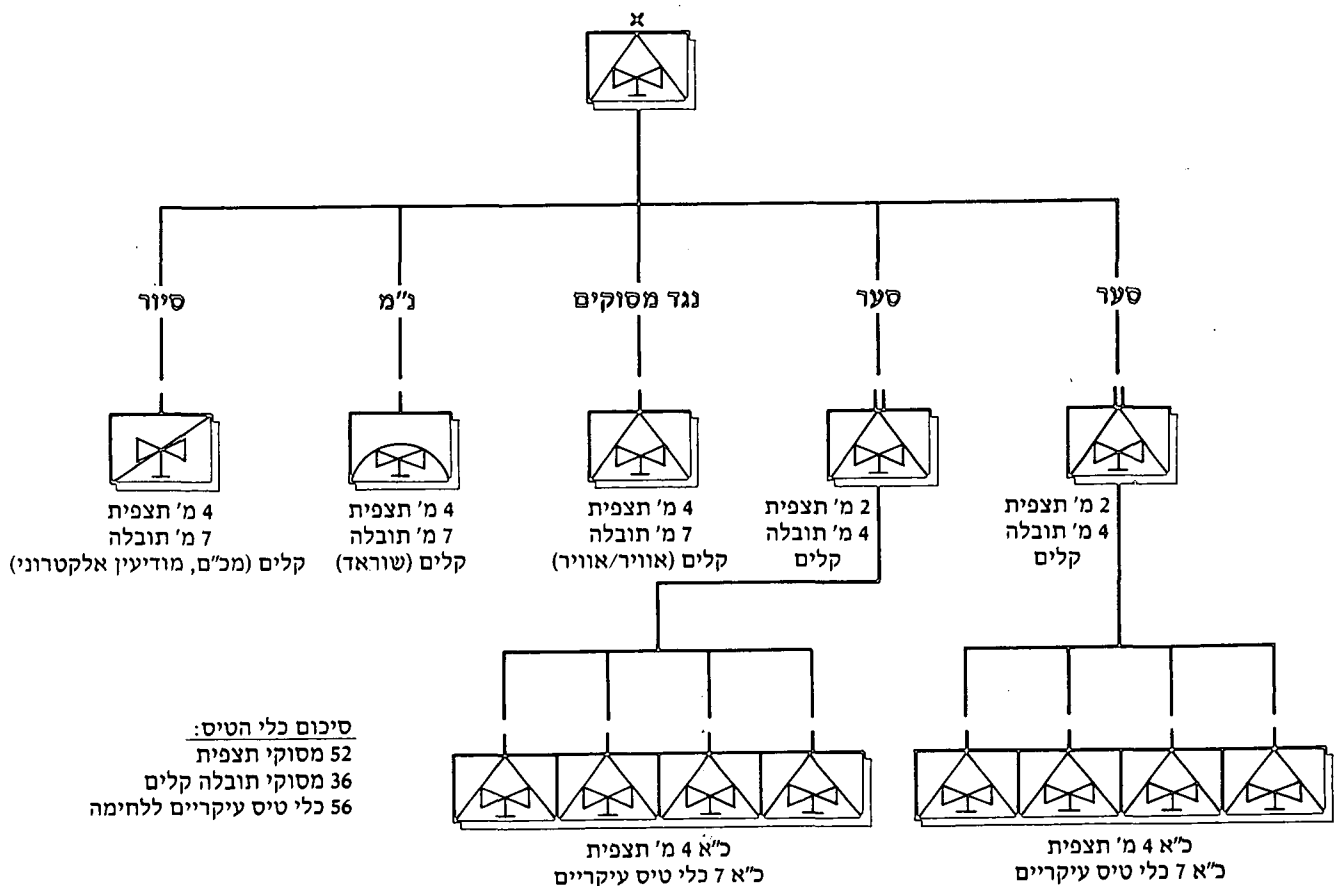
עצמן מבחינה תחזוקתית וטקטית (תרשים מס' 2).

תפיסת הפעלה

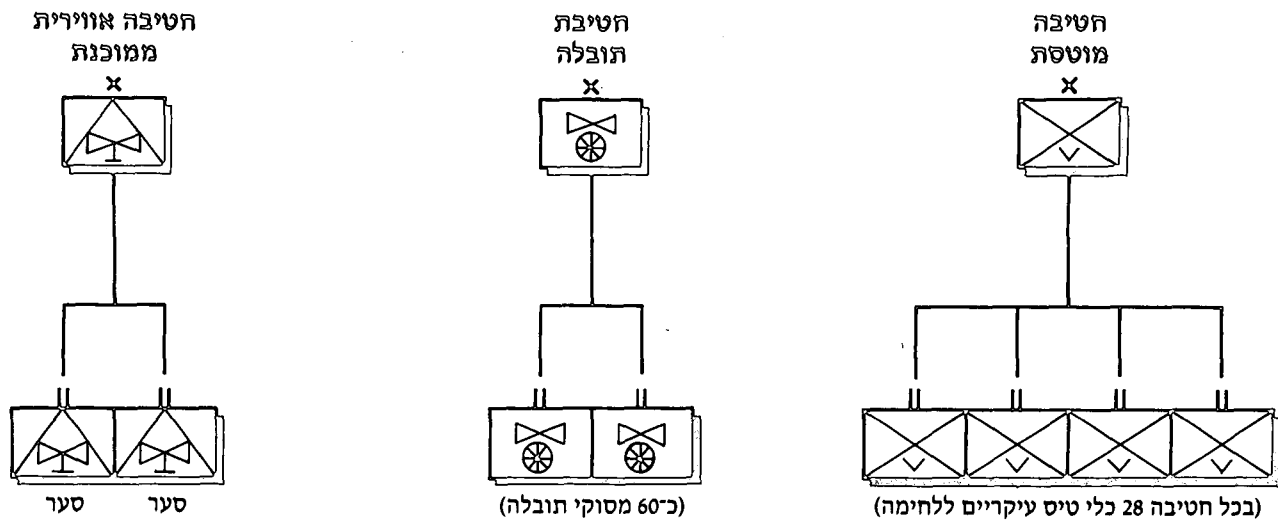
אם נחזור עתה ביתר פירוט לתפיסת ההפעלה, יש להסביר תחילה כי הכוח שיאורגן ויופעל בהתאם לשני העקרונות הכלליים הנזכרים צריך להיות בעל המאפיינים הטקטיים שיפורטו בהמשך. כוחות האוויר הממוכנים צריכים להיות מסוגלים ללחום נגד כוחות יבשה ממוכנים חזקים ונגד כוחות אוויר ממוכנים של האויב. מגוון כלי הנשק של הכוח נועד להקנות לו יכולת ללחום נגד מערכות נשק יבשתיות ואוויריות-ממוכנות של האויב מכל הסוגים. הכוח האווירי הממוכן צריך להתעלם לחלוטין ממכשולים קרקעיים; לא צריכה להיות כל משמעות לשטחים הרוסים לחלוטין ולשטחים ששוררת בהם רדיואקטיביות גבוהה. יש לצמצם את פגיעותו של הכוח האווירי הממוכן תוך כדי תנועה ובשטחי הכינוס עלידי פיזור ובאמצעות יחידות הנ"מ שלו, באופן שיהיה

תרשים מס' 1

חטיבה אווירית ממוכנת בסיסית
(ללא יחידות שירותים וסיוע)

דיוויזיה אווירית ממוכנת בסיסית

(הערה: הסימנים הטקטיים המוסכמים אינם תואמים בהכרח מערכת תקנית כלשהי של נאט"ו או של מדינה מסוימת)

שתוארו על ידי.

את מרכיבי הח"ר לסיוע מבצעי לחטיבות האוויר הממוכנות – חטיבות הח"ר המוטס – ניתן למצוא בקרב עוצבות ח"ר קל קיימות, כגון "דיוויזיית הח"ר" הצרפתית, החטיבות המוצנחות הגרמניות, חטיבת הח"ר ה-24 הבריטית ויחידות דיוויזיית הח"ר הקל של ארצות הברית. אשר לצרכי התובלה – גם יכולת זו קיימת כבר עתה בגזרה המרכזית, ומאפשרת היטס של חצי תריסר גדודים. ניתן לקבץ את הרגימנטים הקלים והבינוניים לתובלה של אווירית כוחות היבשה הגרמניים, את יחידות מסוקי התובלה והשירות האמריקניות ואת יחידות המסוקים של הצבא הבריטי ושל חיל האוויר המלכותי, על מנת להקים את חטיבות התובלה האווירית שתיארת. יש ביכולתנו להקים אפילו כחצי תריסר דיוויזיות אוויר ממוכנות, ואת אלה ניתן לצוות יחדיו תחת פיקודה של מפקדה בכירה יותר, כנדרש.

ודאי שמתם לב שבדיון על מימד חדש זה התייחסתי רק ברפרוף להפעלת כוחות אוויר ממוכנים בלוחמה גרעינית. הסיבה לכך היא, שהזמן העומד לרשותינו אינו מאפשר זאת, אך אין לי ספק שאתם יכולים – כמוני – להעלות את רעיונותיכם בהקשר זה, מכיוון שהכוחות שהצעתי ניחנו בגמישות מובנית.

להפעלה כעתודות מערכתיות. יש להניח שההרס שייגרם עלידי אמנעה אווירית של האויב או עלידי מלחמה גרעינית, ישבש בצורה קשה את הפעלתן של עתודות אוזריות של כוחות יבשתיים באירופה המרכזית, אך במצב מעין זה ניתן לנצל את ניידות כוחות האוויר הממוכנים במלואה. רדיוס הפעולה הנרחב של כוחות אלה מאפשר, למעשה, להכניסם לפעולה כמעט בכל נקודה בגזרתה של קבוצת ארמיות, או אפילו ברחבי זירת המבצעים. כוחות אלה עשויים לשמש, נוסף לכך, כמאמץ העיקרי של התקפת נגד בפעולה קונוונציונלית, או כהכנה להפעלה גרעינית, או לניצולה.

יישום התפיסה

לאחר שהעליתי מספר רעיונות בקשר לתפיסה העתידית הנזכרת, ברצוני להדגיש בשלב זה שאפשר להקים ולהפעיל – אפילו עכשיו – עוצבות שיש להן מידה גבוהה של היכולות הדרושות, בהתאם לעקרונות שתיארת, וזה מתוך הכוחות המוצבים בגזרה המרכזית. את חטיבות האוויר הממוכנות אפשר להקים מתוך יחידות מסוקי נ"ט דיוויזיוניות השייכות לאוויריה של כוחות היבשה, הקיימות כיום, אך בצורה מפורדת; אצל הצרפתים ניתן לעשות זאת מתוך "כוח מסוקי הנ"ט" (FHAC) הנמצא כיום בניסויים. אני מעריך שלבד מן הצרפתים אפשר להקים כיום כחצי תריסר חטיבות אוויר ממוכנות, כאלה

הרבה פחות פגיע משדרות גדולות הנעות על פני הקרקע ומריכוזים גדולים של כלי רכב הנעים בדרכים.

עד כאן בקשר לתכונות כלליות. הבה נעסוק עתה ביתר פירוט ברעיונותי בקשר להפעלה. עוצבת האוויר הממוכנת תצא להתקפה משטחי כינוס המצויים כ-200-300 ק"מ ממקום הקרב הטקטי. זמן קצר לפני ההתקפה יטוסו מספר יחידות קדמיות לעמדות קדמיות ויוקמו נקודות אספקה קדמיות. בהגנה תהיה עוצבת האוויר הממוכנת מוכנה לשלוט באש על אזור ההגנה שלה ולהשמיד כל אויב שיחדור לשטח. אולם האזור המוגן ייתפס ביום ובלילה (על הקרקע) רק עלידי מעוזים קטנים ויחידות תצפית, כדי למנוע מהאויב מלהשתלט על נקודות מפתח בשטח. יש לבסס טקטיקה זו על העקרון הקלאסי של הגנת שטח; יחידות קדמיות מאבטחות את השטח ומפקחות על כוחות העוצבה המיועדים להתקפת נגד. עקב ניידותה הגבוהה מתאימה עוצבת האוויר הממוכנת במיוחד לקרבות השהייה, וה- MBAV מסוגלים לעכב כוחות יבשתיים מתקדמים על מכשולים טבעיים למשך זמן רב. אם יפרס האויב כוחות חזקים יותר כדי להבקיע את המכשולים, ניתן יהיה להטיס קדימה במהירות כלי טיס נוספים שהוחזקו בעתודה למטרה זו, ולהכניסם לפעולה מתוך עמדות שסוירו מראש.

עוצבות אוויר ממוכנות מתאימות במיוחד

סיכום

לסיכום – הבה ואדגיש אפוא שלדעתי ניתן להביא לשיפורים בכוחות היבשה במסגרת מימד חדש כמבואר לעיל. הפסיעה אל העתיד צריכה להיות מכוונת לשילוב של ניידות אווירית עם הטכנולוגיה המודרנית הזמינה, כדי להפעיל כוח אש עדיף, באופן שמתוך השילוב הזה ייווצר חיל לוחם חדש. חיל לוחם זה לא ינוצל כמכפיל כוח של יעילותם המבצעית של החילות הקיימים, אלא יופעל עצמאית, במימד המבצעי החדש שתואר על ידי. אם הפוטנציאל של כוחות האוויר הממוכנים לא יבוא לידי ביטוי באופן עצמאי, אלא במקום זאת יוצמד לכוחות של הצבאות הקונוונציונליים, על הניידות וכוח האש המוגבלים שלהם, תיעשה שוב השגיאה שעשו

אבות־אבותינו כאשר חשפו ח"ר מיושן לאש מכונות ירייה מחופרות בפלנדריה, או שעשו אבותינו בשנות השלושים, כאשר ריתקו את טנק הלחימה אל הח"ר הצועד רגלית.

מסוק הסער הוא מבשרו של רכב האוויר העיקרי למערכה העתידית, שנועד ללחימת אוויר ממוכנת. כבר עתה יש להקפיד ולוודא שאמצעים אלה לא ינוצלו למקוטעין, טיפין־טיפין. תחת זאת יש לנצלם על מנת לבחון את התפיסות המבצעיות והארגוניות של כוח אווירי ממוכן כפי שתוארו על ידי. העובדה שהכוחות שלנו עלולים להיות מעורבים בלוחמה גרעינית רק מבליטה את היתרונות שיש לכוח, שלו אני מטיף בנסיבות כאלה. קשיים פוליטיים אינם צריכים למנוע מאתנו מלהפעיל את דמיוננו על

מנת לבחון צורות ארגון וטקטיקות חדשות. ניתן להתגבר על הקשיים שעמהם התמודדנו בצבא במשך השנים מבחינה שכלית עם הבעיות של דוקטרינה טקטית בסביבה גרעינית – קשיים העומדים עדיין בעינם – עלידי כך שננצל באופן נמרץ את האפשרויות לשיפור הניידות שמקנה הטכנולוגיה. אנו יכולים להיות סמוכים ובטוחים שכוחות ברית ורשה יעשו כן. דרוש איגוד כוחות רב־חילי משולב חדש העומד ברשות עצמו, מעין מדינה בתוך מדינה, שבו ישולבו הקמדים החדשים של ניידות אווירית וכוח אש. "Vigilia pretium libertatis!" ("מחירה של החירות – עמידה על המשמר") – עמידה על המשמר אין פירושה עמידה מנגד בחיבוק ידיים, אלא צפיית העתיד ותכנון לקראתו.

כוח הסיור של העוצבה הממוכנת עשוי להשתמש באחת מהגירסאות הרבות של מסוקי הסיור והתצפית. בצילום: מסוק OH58 בעל מערכת חישנים וכלי תצפית המורכבת מעל לרוטור. מסוק זה מהווה גם אלמנט סיוע נ"מ של העוצבה המוטסת